

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก ซึ่งทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีความเจริญเติบโตและความเจริญทางด้านวัตถุ มีอัตราเพิ่มมากยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของเครื่องใช้เครื่องอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น ก็ยังมีเพิ่มมากขึ้น ค่านิยมของคนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งเน้นที่จะสะสมวัตถุสิ่งของ มองคุณค่าทางวัตถุมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ทุกคนในสังคมต่างมุ่งแสวงหาทรัพย์สิน เงินทองมากกว่าที่จะสร้างคุณงามความดี เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เอาัดเอาเปรียบเกิดการต่อสู้กันมากขึ้นในสังคมนี้

จากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีความเจริญทางด้านวัตถุในอัตราค่อนข้างสูงแต่ความเจริญทางจิตใจของประชาชนในสังคมกลับมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่สังคมไทยประสบอยู่ในขณะนี้ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ เกิดมากและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาการลักทรัพย์โจรกรรมทรัพย์สินต่างๆ ก็เพิ่มมากขึ้น การประทุษร้ายต่อร่างกาย และเพศก็เพิ่มขึ้น อาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นมากตามความเจริญของเมืองที่เปลี่ยนไป

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอีกจังหวัดหนึ่งซึ่งมีปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะภายในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ซึ่งเป็นเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์นั้น มีการเกิดของอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ สูงและมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุกปี โดยดูจากสถิติคดีการเกิดอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ พบว่าปี พ.ศ.2540 มีคดีเกิดขึ้น 1,120 คดี, ปี 2541 มีคดีเกิดขึ้น 1,250 คดี ปี 2542 มีคดีเกิด 1,305 คดี (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกาฬสินธุ์, 2542) จะเห็นได้ว่าสถิติคดีที่เกิดขึ้นนั้นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ซึ่งโดยข้อเท็จจริงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงจะมีมากกว่าสถิติคดีดังกล่าวที่ปรากฏ เนื่องจากมีบางกรณีผู้เสียหายไม่มาแจ้งความ และบางกรณีพนักงานสอบสวนได้ไกล่เกลี่ยตกลงกันได้จึงไม่ได้รับเป็นคดี ดังนั้นสถิติคดีในแต่ละปีจึงไม่ตรงกับข้อเท็จจริง โดยสถิติคดีที่เกิดขึ้นจะมีน้อยกว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริง จากการประชุมป้องกันปัญหาอาชญากรรมของอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ที่ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง, นายกเทศมนตรี และประชาชน (ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน, ผู้นำชุมชน) ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ต่างมี

ความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญ และมีการขยายทวีความรุนแรงของปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ซึ่งปัญหานี้ได้กระทบต่อความสงบสุขของประชาชน โดยตรง จึงควรมีวิธีการดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

นักวิชาการด้านอาชญาวิทยา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ศึกษาค้นคว้าหามาตรการต่างๆ เพื่อกำจัด, แก้ไขและลดปัญหาดังกล่าวที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ จากเดิมที่ได้มอบหมายให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐคือตำรวจ เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวแต่ไม่สามารถที่จะควบคุมอาชญากรรมได้ เป็นการควบคุมเพียงปลายเหตุกล่าวคือเมื่อมีเหตุเกิดแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจจะคอยปราบปรามจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษ ซึ่งก็สามารถทำได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าจะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่ต้นเหตุจริง ๆ เจ้าหน้าที่รัฐทุกฝ่ายและประชาชนแต่ละคน ต้องมีส่วนในการรับรู้ และแก้ไขปัญหา จึงควรที่จะให้ประชาชนมีความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นในระดับหนึ่ง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในรูปแบบต่าง ๆ และมีมาตรการการป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ โดยควรจะหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกในชุมชนซึ่งเป็นความจำเป็นที่จะขาดไม่ได้ เพราะสภาพของชุมชนในปัจจุบันนั้นเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวซึ่งกันและกัน ไม่รู้เท่าทันถึงแบบประทุษกรรมและวิถีโจรกรรมของคนร้าย ซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดช่องให้คนร้ายประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ ได้โดยง่าย ซึ่งก่อให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคมโดยตรง

ดังนั้นการศึกษาปัญหาการเกิดอาชญากรรม โดยการแสวงหาความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันการเกิดอาชญากรรม การส่งเสริมให้ประชาชนทราบถึงวิธีการและขบวนการก่ออาชญากรรมของคนร้าย เพื่อให้ประชาชนและสมาชิกในชุมชนหาทางป้องกันตนเอง และมีความต้องการร่วมมือกับหน่วยราชการ เพื่อเป็นการลดภัยการเกิดอาชญากรรม การตัดช่องโอกาสของคนร้าย การมีส่วนร่วมช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นปัญหาที่ควรศึกษาอย่างยิ่งเป็นการเปลี่ยนจากแนวคิดเดิมที่ให้ตำรวจเป็นแกนหลักในการป้องกันปราบปราม โดยใช้มาตรการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามเป็นหลัก มานั้นให้ประชาชนทุกคนเป็นหลักสำคัญในการป้องกันอาชญากรรม โดยเรียกว่าเปลี่ยนจากยุทธศาสตร์เชิงรับมาเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก อันจะนำมาสู่ความปลอดภัยความสงบสุขในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้นต่อไป

การป้องกันอาชญากรรมเท่าที่ผ่านมายังไม่สามารถควบคุมการเกิดอาชญากรรมได้ทั้งที่มีหน่วยงานรับผิดชอบคือ ตำรวจ และมีงบประมาณสนับสนุนซึ่งจากการศึกษา ซึ่งจากประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยเห็นว่าความบกพร่องที่ควรจะแก้ไขนี้ สามารถจัดเป็นสาเหตุหลักและผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ 4 สาเหตุดังนี้ คือ

- 1.สาเหตุจากตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2.สาเหตุจากตัวประชาชน
- 3.สาเหตุจากระบบการบริหารจัดการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4.สาเหตุจากตัวของคนร้ายผู้โจรกรรม

จะเห็นได้ว่าเมื่อนำเอาสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมนั้นมาวิเคราะห์โดยละเอียดเพื่อจะทำความเข้าใจกับสาเหตุของปัญหาแล้วจะเห็นได้ว่าแต่ละสาเหตุของปัญหานั้นประกอบด้วยสาเหตุย่อยๆ อีกมาก

สาเหตุจากตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อพิจารณาไปยังตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนยังขาดสามัญสำนึกและขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ขาดความกระตือรือร้น รับผิดชอบงานสายตรวจและการให้บริการแก่ประชาชนการเอารัศเอาเปรียบและแสวงหาผลประโยชน์จากประชาชน การขาดความสัมพันธ์กับประชาชนหรือการไม่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชนในโอกาสต่างๆ

สาเหตุจากประชาชน พบว่าขาดความรู้ถึงวิธีการและเทคนิคการก่ออาชญากรรมของคนร้าย ประชาชนขาดความรู้ในการป้องกันตัวเองต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรม เช่น ไม่ล็อกบ้าน หรือรถ แต่งตัวขี้ขวน นำทรัพย์สินเครื่องประดับติดตัวไปเป็นจำนวนมากโดยไม่ระวัง ประชาชนขาดความสำนึกในการมีส่วนร่วมต่อการป้องกันการเกิดอาชญากรรม ขาดการให้ความสำคัญในการให้ข่าวสารหรือให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งไม่มีเวลาที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อการป้องกันปัญหาในการเกิดอาชญากรรม

สาเหตุจากระบบการบริหารงานด้านการป้องกันปราบปรามการเกิดอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น ขาดความยุติธรรม และการให้ความเสมอภาคต่อการให้บริการประชาชน ขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการป้องกันการเกิดอาชญากรรม ขาดการกระตุ้นส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือการป้องกันการเกิดอาชญากรรม รวมถึงขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาการเกิดอาชญากรรมโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

สาเหตุจากคนร้ายผู้โจรกรรม จากการศึกษาจากตัวของคนร้ายแล้วพบว่าสาเหตุที่มี การเกิดอาชญากรรมนั้นมาจากสาเหตุย่อยๆ คือปัจจัยทางครอบครัว, ปัจจัยด้านความยากจน, ปัจจัยด้านชุมชนที่อยู่อาศัย, ปัจจัยด้านวัฒนธรรม, ปัจจัยทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าจากสาเหตุทั้ง 4 ด้านที่กล่าว ถ้วนเป็นสาเหตุของปัญหาในด้านการปราบปรามป้องกันอาชญากรรมทั้งสิ้น โดยเฉพาะปัญหาในข้อที่ 2 คือในส่วนของประชาชน เกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาหลักและเป็นปัญหาสำคัญที่น่าจะได้รับการสนใจและเข้ามาแก้ไข เนื่องจากถ้าสามารถดึง ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรมได้แล้ว จะสามารถควบคุมและ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อีก 3 ข้อ ได้ กล่าวคือถ้าประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ที่ต้อง มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ มีความสนใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไข คิดวางแผน ดำเนินการ ศึกษาทราบข้อมูลวิธีการต่าง ๆ จนมีความเข้าใจแล้ว ประชาชนก็จะสามารถควบคุม และแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดอันเป็นสาเหตุของปัญหาอาชญากรรมได้ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในส่วนของระบบการบริหารงานด้านป้องกันอาชญากรรม ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และในส่วนของตัวโจรผู้ร้าย ประชาชนจะคอยตรวจสอบการ ทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ความสนับสนุนร่วมกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงาน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและคอยสอดส่องบุคคลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในการเป็นผู้กระทำ ความผิด รวมทั้งการป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ประเด็น ปัญหาสำคัญจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ในทุก ๆ ด้าน ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งน่าจะศึกษาเป็นองค์ความรู้ใหม่และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม ได้ เพื่อความสงบสุขของสังคม ซึ่งจากประสบการณ์การทำงานของผู้วิจัย ที่เป็นเจ้าหน้าที่ ตำรวจในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ มีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมและได้พบเห็นปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบ โดยเฉพาะในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นยังมี น้อย ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งต่อประชาชนใน ชุมชนด้วยกันเอง ประชาชนมีความรู้สึกที่เป็นอคติต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจต้องทำงานอย่างโดดเดี่ยวขาดการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนในด้านต่าง ๆ ขาด กำลังใจในการทำงาน ทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะได้รับความสนใจ ศึกษาถึงสาเหตุ และวิธีการแก้ไข รวมทั้งปัจจัย

ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม โดยจะศึกษาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในชุมชน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมภายในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ช่วยเหลือในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันอาชญากรรมที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เท่านั้น ระยะเวลาในการทำการศึกษาระหว่าง พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2545

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 อาชญากรรม หมายถึง ปราบฏกการณ์อย่างหนึ่งของสังคมที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้น ๆ กฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นข้อห้าม และถือว่าเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำผิดจะต้องรับการลงโทษ

1.4.2 สภาพปัญหาอาชญากรรมในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ หมายถึง สภาพการเกิดการกระทำผิดที่ละเมิดต่อกฎหมาย ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

1.4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การที่ประชาชน มีความสนใจ มีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ต่อปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ โดยได้แสดงออกในลักษณะส่วนบุคคล คือ การป้องกันตนเอง ลักษณะกลุ่ม คือ ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอาชญากรรม และเสียสละ เวลา แรงกาย ทรัพย์สินด้วยความเต็มใจ

1.4.4 การป้องกันอาชญากรรม หมายถึงการกระทำที่ทำให้ลดโอกาสการเกิดอาชญากรรม มิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะส่วนตัวการป้องกันตนเอง ในลักษณะกลุ่ม คือชุมชนร่วมกันตรวจตรารักษาความสงบ และสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการลดโอกาส สร้างความลำบากให้แก่อาชญากรในการประกอบอาชญากรรม

1.4.5 การปราบปรามอาชญากรรม หมายถึงการกระทำการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือประชาชนในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

1.4.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม หมายถึง มูลเหตุ หรือ ตัวแปร ที่มีผลต่อการที่จะให้ประชาชนอยากเข้ามา หรือ ไม่อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรม

1.4.7 แนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.อ.เมืองกาฬสินธุ์ หรือการดำเนินการของรัฐที่เป็น การกระตุ้นความรู้สึกของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ แสวงหาความร่วมมือของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. สามารถทราบถึงสภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมภายในเขตอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
2. สามารถทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งปัญหา และสาเหตุ
3. สามารถทราบถึงวิธีการส่งเสริม และดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม